

Aftenposten 26. 6. 1945.

2

Fellesprogrammet

IV. Kirke- og kulturpolitikk.

1. Den norske kirke skal bevares som statskirke og innenfor denne ramme gis organer som er tilfredsstillende for det kirkelige liv.

2. Hele skolevesenet må samordnes så alle de enkelte ledd fra grunnskolen til den høyeste undervisning går naturlig over i hverandre. enten det gjelder praktiske eller boklige skoleformer. Det bør skapes et rådgivende organ for hele vårt skolevesen, som får sin overledelse i et eget undervisningsdepartement.

Alle må uten omsyn til sine økonomiske kår eller hvor de bor i landet gis høve til en ordentlig utdanning, avpasset etter anlegg og evner. De små og fattige bygders skoler må hjelpes opp til et forsvarlig nivå, og vår folkeskole i det hele styrkes både på land og i by. Yrkesskolene må gis en likeverdig stilling i forhold til den høyere boklige undervisning, og bedriftene og skolene må samvirke så de unge arbeidere kan sikres solide teoretiske og praktiske kunnskaper i sitt fag.

Et ledende prinsipp for skolens arbeid må være at den skal utdanne borgere i et fritt, demokratisk samfunn. Skolen må derfor bli karakterdannende, vekke barnas og ungdommens ansvarsfølelse, respekt for hverandre, menneskeverd, toleranse og evne til arbeid og samarbeid. Den må orientere den i oppbyggingen av det samfunn de skal være borgere i og gjøre den fortrolig med vår nasjonale kultur, vår historie og tradisjon.

3. I samarbeid med biblioteker, folkeakademier, idretts- og andre ungdomsorganisasjoner tas fritidsproblemet opp til grundig gjennomarbeiding med sikte på å gi ungdommen høve til å nytte sin fritid til selv å arbeide på sin utvikling og til å skaffe seg en sunn rekreasjon.

4. Idrettsbevegelsen gjenreises og utbygges til en sterk institusjon for ungdommens fysiske fostring og for oppøving i godt kameratskap under sunn kappestrid.

5. De vitenskapelige og andre kulturelle institusjoner må få kår som svarer til deres høye verdi for hele folkets kulturnivå og gis det videst mulige selvstyre. Det må ikke øves trykk av økonomisk, politisk eller annen art. studentene ved Universitetet og høyskolene må gis rimelige vilkår, og vitenskapsmenn og kunstnere må få høve til gjennom stipendier å holde seg i kontakt med andre lands åndsliv.

V. Forsvar- og utenrikspolitikk.

1. Landets forsvar bygges opp etter de erfaringer krigsårene har gitt, så det kan være et vern for landet og oppfylle våre internasjonale militære forpliktelser.

Det gjøres en positiv innsats i arbeidet for å opprette et internasjonalt sikkerhetssystem på rettsbasis.

2. I det mellomfolkelige samarbeid må den norske regjering arbeide for å trygge de små nasjoners rett, havenes frihet, en rettferdig fordeling av råstoffene, den friest mulige skipsfart og et størst mulig internasjonalt varebytte.

Regjeringen må straks ta skritt til å få omorganisert sentraladministrasjonen og konstituere bransjeutvalgene og samarbeidsrådet, og sammen med dette drøfte retningslinjene for den økonomiske politikk.

Videre må det straks bli oppnevnt utvalg til å utarbeide planer for:

1. Gjenoppbygging av de krigsherjede strøk og boligbyggingen forøvrig.

2. Gjelds- og finansoppgjøret etter okkupasjonen, derunder erstatningskrav mot Tyskland. Revisjon av skattelovgivningen og organisering av skatteinstittuttet.

3. Landets elektrifisering og samarbeidet mellom kommunikasjonene.

4. Gjenreiseing av vår handels- og fangstflåte og trygging av gode lønns- og arbeidsvilkår for sjøfolkene.

5. Revisjon av sosiallovgivningen og skolelovgivningen.

6. En rasjonell utbygging av vårt forsvar.

Partienes samarbeid.

Til trygging av samarbeidet nedsettes et felles utvalg for partiene, og dette utvalg gis høve til å drøfte de forslag som et eller annet av de samarbeidende partiene måtte ønske fremmet. Denne drøfting skal finne sted før vedkommende parti offentlig har lagt fram sitt forslag, for at en kan undersøke om det er mulig å finne en form for forslaget som tillater at det blir fremmet som et felles forslag fra partiene. På den måten vil man styrke den saklige behandling, idet prestisje- og andre utenomliggende hensyn skjæres bort.

Deltagelsen i

stortingsvalget

under samarbeidsvedtaket bør ordnes slik:

1. Hvert av de samarbeidende partier går til valg på egen liste.

2. Hvert parti kan offentliggjøre et program som gir uttrykk for partiets grunnsyn, idet det forøvrig viser til det felles program.

3. Valgkampen avgrenses i tid etter avtale mellom de samarbeidende partier.

4. Det forutsettes at partiene og deres aviser fører en saklig og redelig argumentasjon i valgkampen uten skjellsord og mistenkeliggjøring eller annet som kan skjemme et verdig ordskifte.

En liknende ordning bør komme i stand for de kommende kommunevalg.